

Svar på motion: Fullmäktigemotion om utredning av utträde från Helsingforsregionens trafik – Martin Andersson m.fl.

Kommunstyrelsen 04.05.2026 § 114

Beredare: trafikplanerare Emeliina Kortnesniemi,
emeliina.kortnesniemi(at)sipoo.fi

Martin Andersson och 12 andra fullmäktigeledamöter lämnade 2.9.2024 en fullmäktigemotion där de föreslår att kommunen utreder utträde ur Helsingforsregionens trafik. I motionen föreslås att kommunen utreder för- och nackdelarna med utträde ur Helsingforsregionens trafik samt utvärderar kostnaderna med att kommunen själv skulle konkurrensutsätta ordnande av kollektivtrafiken.

Sektorn för samhälle och miljö har utrett för- och nackdelarna med utträde ur HRT och gjort en grov bedömning av vad kostnaderna skulle vara för kommunen om kommunen ordnade kollektivtrafiken på alternativa sätt. Utredningen har sammanställts i en rapport som finns i bilaga 2.

Sammanfattning och slutsatser av utredningen

Utredningen om Sibbo kommuns HRT-medlemskap har utarbetats med en omfattande beskrivning av kollektivtrafikens nuläge. Alternativ och samhörande konsekvenser kring HRT-medlemskapet har även granskats i utredningen. Sättet att ordna kollektivtrafiken är en omfattande strategisk fråga som påverkar kommunen och kommuninvånarna på flera sätt. Utredningen skapar ett kunskapsunderlag för beslutsfattande men är i sig själv inte tillräcklig för en riktlinje om framtida ordnande av kollektivtrafiken. Om ändringar önskas i det nuvarande sättet att ordna kollektivtrafiken, förutsätter det i framtiden ett omfattande ytterligare utredningsarbete.

Granskningen påvisar att användningen av kollektivtrafiken har ökat under HRT-medlemskapet och att passagerarantalet har flerdubblats. Utvecklingen påvisar att förbättringen av servicenivån och stärkandet av efterfrågan har understött användning av kollektivtrafiken. Samtidigt har även kostnaderna för ordnandet av kollektivtrafiken ökat. Sibbos kommunandel har stigit sedan år 2012, vilket har berott på till exempel en tillväxt i passagerarantalet, förbättring av servicenivån samt en allmän höjning av kostnadsnivån. Höjningen av kostnadsnivån beror dock inte helt på HRT-medlemskapet utan framför allt på satsningar på kollektivtrafiken. En motsvarande ekonomisk satsning skulle förmodligen behöva göras även i samband med alternativa sätt att ordna kollektivtrafiken om man vill säkerställa en servicenivå på kommunens område som motsvarar den nuvarande servicenivån.

HRT-medlemskapets betydelse framhävs särskilt i regional trafik. Ett gemensamt biljettsystem som täcker hela HRT-området stöder funktionaliteten av resekedjorna och underlättar särskilt resor till HRT-området som innehåller byten, eftersom byten inte medför tilläggskostnader för passageraren. Enligt granskningen är biljettpriserna för resor med kollektivtrafiken från Sibbo till huvudstadsregionen förmånligare än motsvarande resor från jämförelsekommuner utanför HRT-området. Detta är betydande för Sibbo kommun, eftersom en stor del av kommuninvånarna pendlar till huvudstadsregionen eller sköter annars ärenden inom HRT-området. Dessutom bildar HRT:s reseplanerare,

passagerarinformation i realtid och annan kommunikation en central del av den nuvarande servicehelheten. Utträde ur det nuvarande systemet skulle kunna försämra trafikens smidighet och öka på kostnaderna för kollektivtrafikens användare.

Ett eventuellt utträde ur HRT skulle medföra omfattande konsekvenser. Ändringarna skulle inte bara påverka det administrativa ordnandet av kollektivtrafiken utan även till exempel biljettsystemet, resekedjornas funktionalitet, passagerarinformationen, ordnande av skolskjuts och kommunens ställning som en del av trafiksystemet i Helsingforsregionen. Därtill kan ändringen påverka hur lockande kommunen är som boende- och arbetsplatskommun om kommunen inte längre skulle vara lika tätt kopplad till huvudstadsregionen och dess arbets- och bostadsmarknad.

Ett eventuellt utträde ur HRT skulle försämra Sibbos ställning i den regionala planeringen av trafiksystem och MBT-samarbetet samt försvåra främjandet av persontågstrafiken på Kervo–Nickby-banan. Ändringen skulle således inte bara påverka nuvarande trafik tjänster utan även kommunens långsiktiga tillgänglighet och utvecklingsförutsättningar.

Ändringen i ordnande av kollektivtrafik kan inte endast utvärderas som en enstaka kostnadsfråga, utan den är en omfattande helhet vars konsekvenser sträcker sig inte bara till kommunekonomin utan även till bland annat kommuninvånarnas vardag, trafikmöjligheter, tillgänglighet, klimatmål och kommunens utvecklingsförutsättningar. Om ändringar önskas till det nuvarande sättet att ordna kollektivtrafik behöver kommunen först definiera den eftersträlvade servicenivån och utarbeta en med detaljerad utredning om ordnande av kollektivtrafik.

För att Sibbos eventuella nya kollektivtrafiksystem ska kunna planeras, behövs resurser för styrning och finansiering av beställning av planeringen. Planering och bedömning av kostnaderna för det nya sättet att ordna kollektivtrafik behöver en konsultutredning. Vill man nå kostnadsbesparingar ska man jämföra olika trafiksystem med samma servicenivå. Är man redo att skära ned servicenivån ska även det nya, gallrade trafiksystemet planeras för att kostnads kalkyler ska kunna göras. Det vore också motiverat att höra kommuninvånarna i planeringen av ett gallrat system.

Det är omöjligt att avgöra konsekvenserna för kommunekonomin på en exakt nivå före en mer detaljerad utredning om sätt för ordnande utarbetas. Trots att till exempel Traficoms bruttomodell skulle eventuellt kunna vara förmånligare än det nuvarande systemet, medför den en risk för försämring av servicenivån, vilket för sin del kan medföra betydande negativa ekonomiska konsekvenser på annat håll såsom i ökning av skolskjutsar som kommunen ordnar samt försämring av kommunens drag- och hållkraft. De tilläggsresurser som krävs för utredning av nya sätt att ordna kollektivtrafiken och ordnande av kollektivtrafiken skulle medföra tilläggs kostnader för kommunen, vilket skulle ta av eventuella besparingar. Det alternativa sättet att ordna kollektivtrafiken kan därmed vara i praktiken dyrare för kommunen än det nuvarande sättet.

Då helheten granskas stöder det nuvarande HRT-medlemskapet Sibbobornas trafikbehov, regional tillgänglighet och kommunens koppling till huvudstadsregionen. Utgående från utredningen påverkar eventuella ändringar på flera sätt kommunen och kommuninvånarna med betydande osäkerhetsfaktorer och omfattande behov av ytterligare utredningar. Om målet är att främst behärska kostnaderna kring ordnande av kollektivtrafiken, skulle det vara motiverat att först granska möjligheter att

påverka det nuvarande utbudet av kollektivtrafik och där via de operativa kostnaderna inom det nuvarande systemet.

Föredragande Kommundirektör Grannas Mikael

Förslag

Kommunstyrelsen antecknar svaret för kännedom. Dessutom delger kommunstyrelsen ärendet fullmäktige och föreslår att motionen därmed är slutbehandlad.

Paragrafen justeras omedelbart.

Behandling

Beslut

Kommunstyrelsen godkände enhälligt föredragandens förslag.

Paragrafen justerades omedelbart.

Bilagor

Fullmäktige 11.05.2026

955/00.04.01/2024

Kommunstyrelsens förslag

Fullmäktige antecknar svaret för kännedom och beslutar att motionen därmed är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Bilagor

Bilaga 1 - Fullmäktigemotion om utredning av utträde från Helsingforsregionens trafik

Bilaga 2 - Utredning av medlemsskapet i Helsingforsregionens trafik (HRT)